

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć LXXXII. — Wydana i rozesłana dnia 23. listopada 1901.

Treść: *M* 184. Rozporządzenie, dotyczące się wyrobu i używania węgielku wapniowego (Calcium-Carbid) i acetylenu, tudzież obrotu tymi materiałami.

184.

Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, handlu i kolei żelaznych z dnia 14. listopada 1901,

tyczące się wyrobu i używania węgielku wapniowego (Calcium-Carbid) i acetylenu, tudzież obrotu tymi materiałami.

Na podstawie doświadczeń poczynionych dotychczas nad własnościami węgielku wapniowego ($Ca C_2$) i otrzymywania go zeń materiału oświetlającego, acetylenu ($C_2 H_2$), a na mocy ustawy przemysłowej, ustawy zdrowotnej z dnia 30. kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 68 i ustawy z dnia 27. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 134, zawierającej zarządzenia przeciw używaniu środków wybuchających w sposób szkodliwy dla społeczeństwa, wydają się ze względów publicznych, jakie się tu następują, następujące zarządzenia co do wyrobu obu tych materiałów i obrotu nimi, z zastrzeżeniem stanowczego uregulowania później na podstawie dalszych doświadczeń.

A. O węgielku wapniowym:

§. 1. Zakłady przemysłowego wyrobu węgielku wapniowego, jakoteż zakłady sprzedażą tego produktu, o ile węgielek wapniowy ma w nich być trzymany w tej ilości, która w §. 4 jest oznaczona, obowiązane są stosownie do §. 25 ustawy przemysłowej z dnia 15. marca 1883, Dz. u. p. Nr. 39, postarać się przed puszczaniem w ruch przedsiębiorstwa o pozwolenie Władzy przemysłowej a przy

zakładaniu fabryk węgielku wapniowego zastosowane być ma w myśl l. 5 §. 27go rzeczony ustawy postępowanie edyktalne, przepisane w tej ustawie dla takich zakładów przemysłowych.

§. 2. Węgielek wapniowy trzymać należy bez względu na ilość zawsze w zbiornikach metalowych, tak uszczelnionych, żeby nie przepuszczały ani gazu ani wody.

Jeżeli nie cała ilość w zbiorniku zawarta ma być naraz użyta, dobywać należy z niego węgielek wapniowy tylko w miarę każdorazowej potrzeby.

Naczynia do węgielku powinny być tak zrobione, żeby po częściowem wypróżnieniu mogły być napowrót i z łatwością bezpiecznie zamknięte.

Naczynia metalowe opatrzone być powinny napisem o wpadających w oczy głoskach: „Węgielek wapniowy! Trzeba dobrze zamykać i chronić od wilgoci!“

Naczyń tych nie wolno wyrabiać z metali wymienionych w §. 29.

§. 3. W ilościach aż do 150 *kg* wolno trzymać węgielek wapniowy w budynkach mieszkalnych, jednakże tylko w naczyniach metalowych zawierających najwięcej po 50 *kg* węgielku.

Lokale na to przeznaczone powinny być jak najlepiej zabezpieczone od pożaru i od dostępu wilgoci. W żadnym razie nie wolno używać do tego piwnic.

§. 4. Węgielek wapniowy w ilościach po więcej niż 150 *kg*, jeżeli prawdopodobnie ma leżeć na składzie nie dłużej jak trzy dni, trzymać należy z zachowaniem ostrożności w §. 3 przepisanych w magazynach oddzielonych. Jeżeli zaś węgielek wapniowy w ilościach więcej niż 150 *kg* wynoszących, ma prawdopodobnie dłużej zostawać na składzie, umieszczać go trzeba w osobnych, do tego

Trzymante
na składzie.

Zakłady
wytwórcze.

celu przeznaczonych magazynach. w których nie wolno trzymać żadnych innych materiałów oprócz przetworów chemicznych do czyszczenia acetyleny używanych.

Magazyny te muszą być wybudowane w sposób zabezpieczający od pożaru, nakryte lekkim dachem, mieć tylko takie okna i drzwi, które dałyby się zamknąć w sposób niedopuszczający rozprzestrzenienia się ognia, nie powinny stać w obrębie powodziowym, ani też być dostępnymi dla wznoszącej się wody gruntowej (wody węgłnej).

Wentylacja powinna być obfita, otwory wentylacyjne (węże) powinny być zawsze otwarte, nie opatrzone w ogóle żadnym przyrządem do zamykania i tak zrobione, żeby przez nie deszcz i śnieg nie mógł dostawać się do magazynu a natomiast, żeby gaz mógł uchodzić nawet z najwyższych miejsc lokalu.

W lokalach magazynowych nie wolno używać gołego światła, oświetlenie sztuczne, gdyby go potrzebowano, znajdować się ma na zewnątrz i powinno być należytem zamknięciem szklanem oddzielone od magazynu.

Palenie tytoniu w tych magazynach jest zakazane.

§. 5. W lokalach sprzedaży można trzymać węgielek wapniowy w ilościach aż do 20 kg.

§. 6. Rozdrabniając węgielek wapniowy starać się należy jak najusilniej, żeby przytem nie powstał pył; przy większych robotach tego rodzaju robotnicy powinni być opatrzeni w respiratory i okulary ochronne.

§. 7. Węgielek wapniowy wolno rozsyłać tylko w naczyniach metalowych nie przepuszczających gazu i wody, i zamkniętych w sposób dający najzupełniejszą rękojmię, że ich nie otworzą osoby niepowołane.

B. O acetylenie:

I. Postanowienia ogólne.

§. 8. Do acetyleny ciekłego stosują się postanowienia ustawy z dnia 27. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 134, zawierającej zarządzenia przeciwko używaniu środków wybuchających w sposób szkodliwy dla społeczeństwa i obchodzeniu się z nimi w taki szkodliwy sposób, tudzież postanowienia rozporządzeń do tej ustawy wydanych.

Wyrób i używanie acetyleny ciekłego jest na teraz nie dozwolone z wyjątkiem doświadczeń naukowych w laboratoriach.

§. 9. Gaz acetylenowy zgęszczony, to jest pod ciśnieniem wynoszącym więcej niż 1·1 atmosfery bezwzględnie (§. 32), można wyrabiać i używać tylko w mieszaninach z innymi gazami za szczególnem zezwoleniem Władz krajowych politycznych.

Mieszaninę gazu acetylenowego i gazu tlenowego, która zawierać ma najwięcej 50% gazu

acetylenowego można poddać ciśnieniu aż do sześciu atmosfer (bezwz.).

Mieszaniny acetyleny z innymi gazami można poddać ciśnieniu aż do sześciu atmosfer (bezwz.).

Stosunki mieszaniny powinny posiadać stopień bezpieczeństwa od wybuchu, uznany za dostateczny przez kompetentną władzę. Petent winien dokładnie trzymać się unormowanych granic stosunków mieszanina.

Mieszanie acetyleny z powietrzem atmosferycznym jest stanowczo zakazane.

Zresztą dozwolony jest wyrób acetyleny gazowego z zastosowaniem się do następujących postanowień.

§. 10. Do otwarcia zakładu przemysłowego wyrobu gazu acetylenowego potrzebne jest stosownie do §. 27, punkt 28 ustawy przemysłowej pozwolenie Władzy przemysłowej. Do rozprawy komisyjnej nad zakładem przemysłowym przybrać ma Władza przemysłowa doświadczonego pod względem zawodowym biegłego.

§. 11. Tylko instalatorom gazu acetylenowego, koncesyonowanym stosownie do §. 13, wolno podejmować się ustawienia stałych przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego na cele nie przemysłowe, tudzież wykonywać istotne zmiany w takich przyrządach, ci zaś instalatorowie, zanim rozpoczną roboty instalacyjne, obowiązani są o przystępowaniu do nich uwiadomić Władzę polityczną I instancyi z podaniem systemu przyrządu i wskazaniem lokalu, w którym przyrząd ma być ustawiony.

Władza rzeczona ma prawo, o ile ze względów publicznych uzna to za potrzebne, przekonywać się z urzędu, na miejscu, w chwili, którą poczty za odpowiednią, czy istniejące przepisy są zachowywane. Władza ta, gdyby dostrzegła uchybienia przeciwko przepisom, ma nakazać ich uchylenie a według okoliczności, gdyby tego wymagał wzgląd na dobro publiczne, zarządzić wstrzymanie ruchu.

Do ustawienia i puszczenia w ruch stałych przyrządów tych kategorii, które oznaczone są w §. 17, lit. g) i h), jakoteż do poczynienia istotnych zmian w takich przyrządach, potrzebne jest osobne pozwolenie Władzy w pierwszym ustępie oznaczonej, która udziela go po wysłuchaniu Władzy gminnej, na podstawie rozprawy komisyjnej, odbyć się mającej na miejscu z przyzwaniem biegłych, interesowanych i reprezentantów gminy. W przypadkach takich uwiadomienie przepisane w pierwszym ustępie zawierać ma potrzebne plany i opisy zakładu, dotyczące zaś prace można rozpocząć dopiero po otrzymaniu od Władzy pozwolenia.

§. 12. W przypadkach §§. 10 i 11 Władza odbywająca komisję a względnie rewidująca ma zarazem zabezpieczyć dopełnienie przepisów po-

Czynności mechaniczne.

Rozsyłka.

Acetylen ciekły.

Acetylen w postaci gazu.

przedniego oddziału, dotyczących się trzymania na składzie węgla wapniowego.

§. 13. Stosownie do §. 15, l. 17 ustawy przemysłowej, potrzebna jest koncesja do przemysłowego ustawiania stałych przyrządów a względnie do zaprowadzenia przewodów gazu acetylenowego i przyrządów oświetlających.

Ubiegający się o taką koncesję mają oprócz dopełnienia ogólnych warunków §. 23 ustawy przemysłowej udowodnić swoje szczególne uzdolnienie według postanowień punktu 8 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. września 1883, Dz. u. p. Nr. 151.

Instalatorowie gazowi, otrzymujący koncesję na tej podstawie, obowiązani są utrzymywać dokładny chronologiczny, dla Władzy przemysłowej I. instancyj w każdym czasie dostępny, rejestr objętych do wykonania robót około gazu acetylenowego a to oddzielnie od rejestru robót około gazu oświetlającego, gdyby byli obowiązani taki rejestr utrzymywać (§. 2 rozporządzenia ministeryalnego z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76).

§. 14. Z przyrządów dla zakładów acetylenowych wszelkiego rodzaju (§. 17, lit. a aż do h) wolno wprowadzać w obrót handlowy tylko takie, których system Władza krajowa polityczna owego obszaru administracyjnego, gdzie się znajduje siedziba firmy zamierzającej je zbywać, uzna za dopuszczalny na podstawie zbadania przez biegłych.

Zarazem zbadać należy także ścisłość i zupełność opisu (objaśnienia) w §. 15 przewidzianego, którego projekt ma ubiegająca się firma dołączyć.

Jeżeli siedziba firmy znajduje się poza obrębem obszaru, na którym rozporządzenie niniejsze obowiązuje, w takim razie do uznania dopuszczalności powołaną jest ta Władza krajowa polityczna, w której obszarze administracyjnym firma chce urządzić składy swoich przyrządów lub ustawiać przyrządy.

§. 15. Do każdego przyrządu powinien być dodany dokładny opis jego konstrukcyi, jakoteż obchodzenia się z nim i używania onegoż, który podawać ma także wskazówki do osądzenia, czy gaz jest odpowiednio czysty.

Opis ten ma nadto podawać aprobatę odnośnego systemu udzieloną stosownie do §. 14 niniejszego rozporządzenia z wymienieniem dotyczącej Władzy i szczegółów rezolucyi, tudzież zawierać ma objaśnienie o postępowaniu z węgielkiem wapniowym i gazem acetylenowym, o ich własnościach, o niebezpieczeństwach, jakie one mogą spowodować i co czynić należy tak dla zapobieżenia tym niebezpieczeństwom, jakoteż w razie, gdyby już powstały.

Opis ten, jakoteż objaśnienie wywiesić należy za szkłem w lokalu przyrządów w miejscu wpadającym w oczy.

§. 16. Wszystkie przyrządy obsługiwać mają tylko osoby do tego zdadne i na które można się spuścić. Co się tyczy zakładów urządzonych do dostarczania naraz więcej niż 1000 litrów na godzinę acetyleny i stałych, urządzonych do mniejszej konsumpcyi, ale mających taką konstrukcyę, że do wypróżnienia, jakoteż do zasilenia węgielkiem trzeba otwierać części przyrządu napełnione gazem acetylenowym, lub w ogóle potrzebne są pewne czynności koło takich części: Władza właściwa stosownie do §. 10 a względnie §. 11 decydować ma ze względem na rozmiary zakładu o uzdolnieniu osób, które właściciel zakładu wymieni jej jako przeznaczone do obsługi przyrządów.

II. Postanowienia szczególne.

a) Co do przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego.

§. 17. Przyrządy do wyrobu gazu acetylenowego dzielą się na następujące:

1. pod względem systemu:

a) przyrządy, w których woda w małych ilościach spada kroplami lub płynie na węgielk wapniowy.

b) przyrządy, w których wszystek węgielk wapniowy zanurzony jest w wodzie,

c) przyrządy, w których woda wznosi się z pod spodu na węgielk wapniowy,

d) przyrządy, w których węgielk wapniowy porcjami spada w wodę;

2. pod względem sposobu używania:

e) przyrządy przenośne w postaci lamp stołowych, lamp projekcyjnych, latarni powozowych i rowerowych, pieców gazowych itp.

f) przyrządy domowe stałe do oświetlania lokali i domów mieszkalnych,

g) przyrządy do oświetlania budynków, w których stale lub czasowo przebywa większa ilość ludzi, (jakoto gospód, fabryk, wielkich zakładów przemysłowych, szpitali itp.),

h) przyrządy do oświetlania miast, dzielnic miejskich, przestrzeni lub bardzo dużych grup domów (zakłady centralne).

§. 18. Przyrządy systemu a) wolno stosować tylko do lamp przenośnych i latarni.

Przyrządów tych pozwala się na razie używać w ogóle tylko na latarnie rowerowe i powozowe, w lokalach zaś mieszkalnych tylko pod tym warunkiem, żeby można było zapomocą kurka zamknąć połączenie palnika z naczyniem gaz zawierającym i żeby acetylen, wywięzujący się dodatkowo, dał się w przyrządzie zatrzymać bez niebezpieczeństwa.

§. 19. W zakładach gazu acetylenowego, których jednoczesna konsumpcya acetyleny wynosić ma przeszło 1000 litrów na godzinę, nie wolno używać

Obowiązek posiadania koncesyi.

Badań przyrządów.

Przydawanie objaśnienia do przyrządów.

Obsługa przyrządów.

Podział przyrządów według systemu i przeznaczenia.

zadnych takich przyrządów, w których do oddalenia wody i pozostałości, jakoteż do zasilenia na nowo węglikiem wapniowym, trzeba otwierać części przyrządów napełnione gazem acetylenowym lub przy których w ogóle osoby do obsługi przeznaczone mają około takich części przyrządów wykonywać pewne czynności.

Jeżeli przyrządy opatrzone są urządzeniami automatycznymi, urządzenia te powinny być ściśle wypróbowane pod względem niezawodnego działania we wszelkich możebnych przypadkach.

§. 20. Przyrządy systemów *b)* i *c)* wolno zaprowadzać tylko w takim razie, jeżeli jest udowodnione, że się w nich nie wywięzuje gaz dodatkowo, po przerwaniu jego wytwarzania, lub że to nie może ani stanowić przeszkody, ani działać szkodliwie.

Przyrządy systemu *d)* aprobowane przez Władzę krajową polityczną stosownie do §. 14 nie podlegają pod względem użycia żadnym dalszym ograniczeniom. W przyrządach tego systemu zbiornik na gaz powinien być takich rozmiarów, żeby ilość gazu, wywięzująca się z jednej porcji węgielku, mogła się w nim zmieścić.

§. 21. Przyrządów kategorii *f)* nie wolno ustawiać w lokalach mieszkalnych, lecz można umieszczać je w lokalach pobocznych, w podziemiach nie używanych na mieszkania w takim razie, jeżeli każdorazowa ilość węgielku wapniowego, stykająca się z wodą, nie przenosi 2 *kg* a w zbiorniku gazu nie może zmieścić się więcej jak 600 *l* gazu.

Lokale te, których nie należy używać do żadnego innego celu, powinny mieć przynajmniej takie rozmiary, żeby ich całkowita powierzchnia wynosiła trzy razy więcej niż powierzchnia zastawiona przyrządami.

Piwnice nie wolno w żadnym razie używać do ustawienia w nich przyrządów wzmiankowanych w ustępie pierwszym.

§. 22. Przyrządy kategorii *g)* ustawiać należy zawsze w budynku umyślnie do tego przeznaczonym, nie wystawionym na niebezpieczeństwo pożaru, nakrytym lekkim dachem.

Budynek ten powinien być o 10 *m* oddalony od domów mieszkalnych lub oddzielony od nich murem ogniowym, jeżeli każdorazowa ilość węgielku wapniowego stykająca się z wodą przenosi 25 *kg* a w zbiorniku gazu może zmieścić się więcej niż 8 *m*³ gazu.

Zakłady, których wydajność nie przekracza granicy powyż oznaczonej, mogą być oddalone tylko o 5 *m* od budynków mieszkalnych.

§. 23. Przyrządy kategorii *h)* (zakłady centralne) stawiać należy tak, żeby przyrząd, w którym się gaz wytwarza i zbiornik gazu znajdowały się

w zabudowaniach od siebie oddzielonych. Zbiornik gazu umieszczony być może także pod gołymi niebem.

Zakład stać powinien w odległości 10 *m* od budynków mieszkalnych, lub powinien być od nich oddzielony murem ogniowym. Nadto powinien być opatrzone piorunochronami a dla zapobieżenia zbliżaniu się niepowołanych, ogrodzony.

§. 24. Wszystkie lokale, w których ustawione być mają przyrządy do gazu acetylenowego kategorii *f)* i *g)*, powinny być tak wybrukowane, żeby nie przepuszczały wody, mieć dostateczną wentylację i dostateczne światło dzienne a ich drzwi powinny otwierać się ku zewnątrz.

Okienka wentylacyjne nie powinny być opatrzone żadnymi przyrządami do zamykania, powinny zatem zawsze stać otworem, ale mają być tak urządzane, żeby deszcz i śnieg nie mógł się nimi dostawać. Roznieścić je należy w taki sposób, żeby gaz mógł uchodzić nawet z najwyższych miejsc lokalu.

W lokalach tych nie wolno stawiać żadnych palenisk; światło powinno do nich wpadać z zewnątrz przez tafelę szklaną.

§. 25. We wszystkich lokalach, w §. 24 oznaczonych, powinna być na drzwiach wchodowych wywieszona tablica z napisem: „Zakłady gazu acetylenowego! Obcym wstęp wzbroniony. Używanie gołego światła, jakoteż palenie tytoniu jest najsurowiej zakazane.“

§. 26. Gdy w pobliżu zakładu wybuchnie pożar, nie wolno zamykać głównego kurka dopóty, dopóki nie będzie zupełnej pewności pod tym względem, że niema już ludzi w tych zagrożonych lokalach, w których mieści się przewód rurowy.

W lokalu trzeba mieć zawsze na pogotowiu piasek, popiół lub ziemię do gaszenia ognia, gdyby pożar wybuchł.

§. 27. Miejscową straż pożarną obznajomić należy z takimi zakładami.

§. 28. W lokalu, w którym znajduje się przyrząd do wytwarzania gazu, nie wolno odbywać jednocześnie czynności z wodą i węglikiem wapniowym. Dopiero po zasileniu przyrządu wodą przystąpić należy do czynności z węglikiem.

Pozostałości usuwać należy z przyrządów każdego systemu w taki sposób, żeby nie uszła taka ilość gazu acetylenowego, która mogłaby wytworzyć w lokalu wybuchającą mieszaninę gazu z powietrzem.

Przyrządów rozkładających węgielki wapniowy tak niezupełnie, że u pozostałości można wykazać albo większe kawałki węgielku, które się nie przeobraziły w gaz, albo znaczne ilości gazu acetylenowego, nie wolno używać.

§. 29. Do konstrukcji przyrządów, w których gaz acetylenowy ma być wyrabiany, o ile ich materiał może stykać się z węglikiem wapniowym lub

Urządzenia
lokali.

Oznaczenia
lokali.

Środki ostrożności
w razie wybuchu
pożaru.

Czynności przy
zasilaniu i wy-
pióznianiu przy-
rządów.

Metale, których
nie wolno używać.

gazem acetylenowym, nie wolno używać metali tworzących z acetylenem związki wybuchające a w szczególności miedzi i rtęci.

Konstrukcyja przyrządów.

§. 30. Przyrząd, w którym się węgielek wapniowy przerabia na acetylen, powinien być zapo-
mącą twardej rury połączonej z dzwonem gazowym;
węże wszelkiego rodzaju są do tego niedozwolone.

Części przyrządu, zawierające gaz acetylenowy, powinny być u stałych przyrządów nie lutowane lecz nitowane lub patentowo szwajcowane.

§. 31. W urządzeniach, o ile system ich już sam przez się nie dopuszcza przekroczenia dozwolonego ciśnienia, pomieszczać należy manometry wszędzie, gdzie tylko przekroczenie ciśnienia mogłoby nastąpić.

Manometry wodne powinny być zamykalne i dwa razy dłuższe niż manometry do normalnego ciśnienia.

Manometry rtęciowe są bezwarunkowo zakazane.

Dozwolone ciśnienie gazu.

§. 32. Ciśnienie gazu w przyrządach do wyrobu gazu, w zbiornikach, przewodach rurowych i wszelkich innych częściach urządzenia niema przenosić 1·1 atmosfery (100 *cm* przewyżki ciśnienia nad atmosferyczne) ob. §. 9.

W przyrządzie do wyrobu gazu ciśnienie nie powinno podlegać znacznym zmianom w żadnej chwili ruchu.

Wentyl bezpieczeństwa.

§. 33. Każdy przyrząd powinien być opatrzony wentylem bezpieczeństwa lub rurą bezpieczeństwa.

Bądź co bądź gaz wypływający powinien być odprowadzony bezpośrednio na wolne powietrze. Najwłaściwiej, żeby rura bezpieczeństwa, do tego celu służąca a względnie rura odprowadzająca od wentyla bezpieczeństwa, miała ujście ponad dachem. W żadnym razie rura ta nie może być umieszczona w pobliżu lokali mieszkalnych i okien lub w taki sposób, żeby ktoś mógł samowolnie gaz zagasić; wystrzegać się należy także umieszczenia rury blisko kominów.

Rura powinna być należycie zabezpieczona od wpadania deszczu i śniegu.

Ciecz zamykająca.

§. 34. Jeżeli naczynia zawierające gaz nie są w inny odpowiedni sposób ochronione od niebezpieczeństwa zamrożenia, używać należy jako cieczy zamykającej roztworu soli kuchennej.

Temperatura.

§. 35. Temperatura, która przez rozkład węgielka wapniowego wodą powstaje w przestrzeni gazowej generatora, nie powinna w żadnej chwili procesu tworzenia się gazu przenosić 50° C.

Wyjątek stanowią tylko przyrządy przenośne jednoprzemiennie, w których temperatura może wynosić 80° C.

Urządzenia do oczyszczania i suszenia.

§. 36. W stałych zakładach acetylenowych, o ile ich system nie czyni tego zbytecznym, włączyć należy opłócki, w każdym razie przyrządy do czy-

szczenia i suszenia i z szczególną starannością baczycy należy na to, żeby gaz ile możności bezpośrednio po wytworzeniu a w każdym razie przed głównym kurkiem był oswobodzony od przymieszanych zanieczyszczeń, mianowicie amoniaku, siarkowodoru i fosforowodoru.

Czy gaz oczyszcza się dostatecznie, przekonać się należy mianowicie przy badaniu systemu a to przez stwierdzenie, że wielkość przyrządu do oczyszczenia wystarcza do usuwania wszelkich przymieszek i że pozostają tylko nieszkodliwe ilości.

§. 37. Reparacye, do których używa się płomieni dmuchawkowych, można wykonywać na przyrządach, jeżeli w żadnej części przyrządu w zakresie reparaacyi gaz się nie znajduje i dotyczące miejsce jest przez zamknięcie kurków odosobnione.

Środki ostrożności w razie reparaacyi.

§. 38. W przyrządach automatycznie działających pomieszczać należy urządzenia alarmujące, sygnalizujące najwyższy i najniższy dozwolony stan dzwonu.

Urządzenia sygnałowe.

Te jednak urządzenia sygnałowe powinny być tak zrobione, żeby wewnątrz przestrzeni, w której jest ustawiony aparat, nie powstawały iskry.

b) Przewody i przybory służące do oświetlania.

§. 39. Do przewodów gazu acetylenowego stosują się w ogólności postanowienia regulaminu gazowego (rozporządzenie ministeryalne z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76), jednakże do prób manometrycznych brać należy za podstawę słup wody nie o 237 *mm*, lecz przynajmniej o 350 *mm*, jeżeli zaś ciśnienie przy palniku wynosi więcej niż 117 *mm*, trzykrotne ciśnienie przy palniku. Utrata ciśnienia nie powinna w ciągu 5 minut wynosić więcej jak 20 *mm*.

§. 40. Istniejących przewodów do gazu z węglą kamiennego można używać do gazu acetylenowego, jeżeli odhyta z nimi próba okaże, że przewody te posiadają taki wyższy stopień szczelności, jakiego gaz acetylenowy wymaga.

Używanie istniejących przewodów gazowych.

§. 41. Na przewody używać należy z reguły tylko żelaza i ołowiu; metale w §. 29 wymienione a w szczególności miedź, są od użycia bezwarunkowo wyłączone. Węzów gumowych wolno używać tylko do połączenia z lampami ruchomymi, z piecami gazowymi itp., lecz komunikacja każdego węża z przewodem gazowym musi się dać przeciąć zapo-
mącą kurka, podczas gdy u lamp, pieców gazowych itp. nie wolno umieszczać takiego kurka zamykającego.

Material na przewody.

Rur ołowianych wolno używać tylko tam, gdzie nie są wystawione na uszkodzenia mechaniczne i leżą ciągle swobodnie.

§. 42. U przewodów w mieszkaniach długość gwintów powinna wyrównywać przynajmniej zewnętrzną średnicę rury. Gwinty palników powinny mieć najmniej 1 *cm* długości.

Odległość pierwszego płomienia od zbiornika gazowego.

§. 43. U stałych przyrządów płomieni mający znajdować się najbliżej zbiornika gazu, powinien być oddalony od tegoż naczynia najmniej o 3 *m* mierząc wzdłuż rury.

c) Pozbywanie się i użytkowanie pozostałości.

§. 44. Pozostałości zawarte w przyrządach do oświetlania acetylenem usuwać należy w ogóle w sposób nieszkodliwy. Można wsypywać je do dołów wymurowanych, wywozić co pewien czas na pole albo używać ich do przyrządzenia zaprawy murarskiej lub wapna do białenia ścian.

§. 45. Do wychodków wolno wrzucać tylko pozostałości pochodzące z przyrządów kategorii *e*) i *f*) §. 17, a i to jedynie pod tym warunkiem, żeby je wrzucono po starannem wymieszaniu z co najmniej dziesięciokrotną ilością wody i jeżeli istnieje kanalizacya z popłókiwaniem wodą.

Jeżeli niema kanalizacyi z dostatecznem popłókiwaniem wodą, pozostałości zawarte w rzeczonych przyrządach usuwać należy sposobem podanym w §. 44.

Na pozostałości z przyrządów kategorii *g*) i *h*) §. 17, pozakładać należy osobne doły nie przepuszczające wody z pokrywami ściśle przylegającymi, składane zaś w nich pozostałości wywozić należy co pewien czas na pole lub używać ich do przyrządzenia zaprawy murarskiej i wapna do białenia ścian.

Postanowienia karne i końcowe.

§. 46. Wykroczenia przeciwko postanowieniom niniejszego rozporządzenia karane będą — o ile nie podlegają ustawie karnej powszechnej, postanowieniom karnym ustawy przemysłowej lub innych ustaw — według rozporządzenia ministerjalnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198 grzywnami w kwocie od 2 aż do 200 *K* lub aresztem od 6 godzin aż do dni 14.

§. 47. Do zakresu działania kolei żelaznych stosują się postanowienia niniejszego rozporządzenia o tyle, o ile nie odnoszą się do przedsiębiorstw przemysłowych (artykuł V, lit. *l* patentu obwieszczonego do ustawy przemysłowej z dnia 20. grudnia 1859, Dz. u. p. Nr. 227) i o ile osobne przepisy co do przewozu kolejami żelaznymi i co do umieszczenia w magazynach kolei żelaznej nie zawierają odmiennych zarządzeń.

Nadto, gdy idzie o instalacye na kolejach żelaznych, do czynności urzędowych, przewidzianych w §§. 9, 11, 14 i 16 powołana jest w miejsce Władz tamże oznaczonych Władza nadzorcza kolei żelaznych (§. 8 obwieszczenia z dnia 19. stycznia 1896, Dz. u. p. Nr. 16), ona zaś, w tych przypadkach, w których do ustawienia przyrządów acetylenowych potrzebne jest osobne pozwolenie Władzy (§. 11, ustęp 3), winna przed wydaniem decyzji porozumieć się z Władzą krajową polityczną Rzeczonoj Władzy nadzorczej pozwala się poruczać roboty w §. 11, ustęp 1 oznaczone, takim odpowiednio uzdolnionym funkcyonaryuszom kolei żelaznej, którzy nie posiadają koncesyi w §. 13 przewidzianej.

§. 48. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w wykonanie od dnia ogłoszenia.

Koerber r. w.

Wittek r. w.

Call r. w.